

Forfatter: Kierkegaard, Søren

Titel: Ogsaa et Forsvar for Qvindens høie Anlæg

Citation: Kierkegaard, Søren: "Ogsaa et Forsvar for Qvindens høie Anlæg", i Kierkegaard, Søren: *Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 14*, Søren Kierkegaard Forskningscenteret 2010, s. 4. Onlineudgave fra Søren Kierkegaards Skrifter: <https://tekster.kb.dk/text/sks-fqa-txt-root.pdf> (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 14

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. [Læs CC0-erklæringen](#)

* Ogsaa et Forsvar for Qvindens høie Anlæg

Man har havt saameget imod, at Damerne søgte at uddanne sig, foruden i en practisk, ogsaa i en theoretisk Retning; ja selv gennem dette Blad Nr. 33 er der forelagt Publicum en Ironie herover, fornemmelig med Hensyn til den videnskabelige Dannelselse, som for nærværende Tid tilbydes dem gennem Forelæsninger; men hvor ubilligt! Alle Tiders Historie viser, at man i det Mindste for en Deel har anerkjendt Qvindens høie Anlæg. Neppe var Mennesket skabt, før vi allerede finde Eva, som Tilhører ved Slangens philosophiske Forelæsninger; og vi see, at hun med saa megen Lethed har sat sig ind i dem, at hun strax kunde gjøre Anvendelse af sammes Resultater i sin huuslige Praxis. Dette Anlæg til Speculation, og den dermed forbundne Trang til dybere Indsigt, som allerede her viste sig, søgte man i Østerlandene at tilfredsstille; thi derfor indspærrede man Qvinder i Serailler; og naar en enkelt Vandrer har vovet sig ind i disse Helligdomme, var det vistnok alene dreven af Videbegjærlighed; derfor gik de tilslørede, for ei at forstyrres i deres Tankerækker. Dog ikke Alle reves saaledes ud af Livet, for at rugge over mere abstracte Gjenstande; en stor Mængde søgte mere i Livet at gjøre deres Dygtighed gjældende. Som Taler har Qvinden saa stort et Talent, at hun har gjort Epoche i Historien ved en egen Retning, nemlig de saakaldte Sparlagens-Prædikener, Gardin-Prædikener o. s. v.; og Xantippe staaer endnu som Mønster paa qvindelig Veltalenhed, og som Stifter af en Skole, der har vedligeholdt sig indtil Dato, medens Socrates's Skole forlængst er forsvunden. Skjønndt Christendommen var haard nok imod Qvinderne, ved at forbyde dem at tale i Forsamlinger, indrømmede den dem dog en Tumleplads for deres Veltalenhed i Husene; og naar Rabbinerne forbød dem at tale med, var det alene, fordi de vare bange for, at de skulde stikke dem ud, eller blotte deres Daarligheder. I Middelalderen viste noksom de talrige Hexe-Processer den dybe Indsigt, Qvinden havde i Naturens Hemmeligheder.

Dog mange Aarhundreder henrandt, inden man *ret* anerkjendte Qvindens høie Anlæg. Dette var Frankrig forbeholdt, og her ville vi alene henvise til to Phænomener: at Fornuften i den franske Revolution repræsenteredes af et Fruentimmer, og at Saint-Simonisterne satte dem paa aldeles lige Trin med Mændene. Føier man nu hertil, at det endnu aldrig er lykkedes at beseire en Dame i Dispute, at Qvindens dialectiske Dygtighed har bragt mangan Opponent til Taushed, saa indseer man vistnok hendes Overlegenhed i aandelige Ting, en Overlegenhed, som strækker sig til alle Grene af de sjælelige Evner; og deraf kommer det formodentlig ogsaa, at Forgemakkerne vrømle af Damer, som dog ere gifte, fordi nemlig deres Skarpsindighed, Opfindsomhed o. s. v. langt overgaae Mændenes.

Paa disse Qvindens store Anlæg lade vor Tids Damer os heller ikke savne Exempler. Vi skyldte Damer flere theatraleske Arbejder, hvoraf eet, som beriger Casuistiken med nye Collisions-Tilfælde, gjør megen Opsigt. I de sidste Aar er en Dame den Eneste, der har beviist Sjælens Udødelighed – en Bog, der i Forening med Christiane Rosens Kogebog har tjent til at holde Livet i Mange. Med hurtige Skridt ile Damerne frem til deres ophøiede Maal: i Æsthetiken leveres Critiker af Damer; i Medicinen rækker Sundheds-Collegiet dem Haanden til at lade Folk springe fra Beghætten; i Kunsten give de dem af med de meest ophøiede Gjenstande: overjordiske Væsener fremtrylle de paa Lærredet, og arbeide i Forening med Mændene til Kunstens Udbredelse; i Fabrikvæsenet ere de de første Opfindere af at sye Handsker af Strømper; i Historien følge de stærkt med Tiden, og mangt et Blad, mangan Journal, som Manden anseer for ubetydelig, undgaaer ikke deres skarpe Blik – i Modejournaler studere de Tidsalderens Aand. Takkede være derfor I, store Mænd! som hjælpe dem op til Erkjendelsens Høide-Puncter, men alligevel ikke glemme det andet Kjønn; derfor er det saa skjønnt at see, at den Mand, der *især* vil virke paa *Damer*, dog ikke glemmer *Mændene*, og endelig udstrækker sin menneskekjærlige Begeistring til *Alle*. Med Glæde seer jeg den Tid imøde, da Damerne ville vide at gjøre sig Rede for, hvad Kjærlighed egentlig er, ville have en klar Forestilling om Varmens Væsen, ville i Historiens Studium langt overgaae Mændene i Nøiagtighed, i det de endog ville vide, hvad Høghart og Signe have spist til Middag, og om de overhovedet spiste Noget; ville skue dybt ind i Treenighedens Hemmeligheder (dog denne Lære vil især falde dem vanskelig; thi hidintil have de havt ondt ved at begribe, at To kunne være enige). Saa vender da tilbage, I Middelalderens Riddertider, i en anden Sphære! Ligesom man fordem anerkjendte Damerne som Kamp-Dommere, saaledes skulle nu Disputatser, Theater-Stykker, philosophiske Arbejder underkastes Eders Dom; ligesom Ridderne bare hver sin Dames Farve, saaledes skal der ei længere være Tale om Kantianere, Hegelianere o. s. v.; nei! for Fremtiden skal Benævnelsen *de Blaae*, *de Røde* o. s. v. træde i Stedet; af Evas Haand skulle vi modtage Kundskabens Æble. Saa hæver Eder da over Jorden! Allerede forvandles I foroven til bevingede Fugle; fylder blot de store Ærmer med Luft, og forsvinder for vore Øine, for den store Mængdes Øine, der vil være tilstede ved Damernes Himmelfart. Saa flyver da fra denne utaknemmelige Jord, hæver Eder paa Philosophiens Vinge, og seer med Foragt ned paa dem, hvis feige Trælle-Sind skulde med de fordums Jøder foretrække at blive tilbage ved Kjødgryderne. Og naar da Mændene i denne kolde Vinter have angret deres Synd, da vil et Foraars smile ved Eders Tilbagekomst, da skal Qvinden atter række Manden Haanden – en Sommergjæk og Vinterner.

